

Drinkwater

1 INLEIDING

Deze procedure vervangt de procedure van **maart 2022**.

Bemonstering van het drinkwater is bedoeld om na te gaan in hoeverre:

- eventuele bodem- en grondwaterverontreinigingen zijn doorgedrongen tot in het drinkwaternetwerk;
- eventuele verontreinigingen in het leidingnetwerk aanleiding geven tot kwaliteitsverlies van het drinkwater.

Drinkwater wordt gedefinieerd als het water dat, in zijn oorspronkelijke staat of na behandeling, gebruikt wordt om te drinken, voedsel te bereiden en voor algemeen menselijk gebruik.

Deze procedure is van toepassing voor de bemonstering van drinkwater met als doel de bepaling van volgende parameters: metalen, anorganische verbindingen, organische verbindingen (zowel vluchtige als niet-vluchtige), biologische parameters, fysico-chemische eigenschappen en het gehalte aan zwevende stof.

Het doel van de procedure CMA/1/A.10 is om een representatief monster te verkrijgen om de kwaliteit van het drinkwater te beoordelen met inbegrip van eventuele invloed van de netwerkvoorzieningen in een gebouw.

Bij de staalname van drinkwater dienen de nodige maatregelen genomen te worden om de representativiteit van het watermonster op de gekozen plaats te waarborgen. Om wijzigingen of contaminaties van het genomen monster tijdens de monsterneming te voorkomen dienen speciale voorzorgen te worden genomen die verder in deze procedure worden besproken.

2 RICHTLIJNEN BIJ MONSTERNAME VAN DRINKWATER

2.1 ALGEMEEN

De staalname van drinkwater kan enerzijds gebeuren ter hoogte van de eindgebruiker of ter hoogte van de producent. In het geval het een particuliere drinkwaterwinning betreft, is de eindgebruiker ook de producent. Aangezien de controle van het drinkwater bij de producenten reeds is geregeld in andere wetgevingen, zal in het kader van dit document de nadruk worden gelegd op de staalname bij de eindgebruiker.

Afhankelijk van het doel van de staalname van drinkwater, dient een specifieke aanpak van bemonstering te worden gevolgd. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen drie doelen:

- De bepaling van de kwaliteit van het drinkwater in het openbare leidingnetwerk;
- De bepaling van de kwaliteit van het drinkwater aangeleverd aan het particulier netwerk;
- De bepaling van de kwaliteit van het drinkwater aangeleverd aan de afzonderlijke aftappunten voor consumptie.

Aangezien de staalname in het kader van deze procedure als doel heeft om het risico in te schatten bij consumptie van het drinkwater, zal alleen het laatste doel verder worden besproken.

Aan de hand van het opgestelde onderzoeksprogramma en de te analyseren parameters dient erop toegezien te worden dat de aangewende toestellen en eventuele hulpmiddelen bestaan uit materiaal dat inert is t.o.v. de te analyseren componenten. Voor een meer gedetailleerde beschrijving van materialen wordt verwezen naar de CMA procedure CMA/1/A.2_tabel 1.

2.2 STAALNAME DRINKWATER AANGELEVERD DOOR EEN OPENBARE LEVERANCIER

Wanneer de drinkwatervoorziening gebeurt door een openbare leverancier (e.g. AWW, PIDPA, TMVW, ...) draagt deze leverancier de verantwoordelijkheid om water van drinkwaterkwaliteit aan te leveren in zijn netwerk. Onder normale omstandigheden zal het openbare leidingnetwerk aangesloten zijn op een particulier netwerk met verschillende aftappunten.

De staalname dient te geschieden op een wijze die het normale gebruik van het aftappunt zo sterk mogelijk benaderd. Om deze reden mogen de koppelstukken die aanwezig zijn bij normaal gebruik van het aftappunt niet worden verwijderd. Ook mogen de aftappunten niet worden gereinigd, ontsmet of geflusht. Op deze manier wordt een staal genomen van het drinkwater waarbij rekening wordt gehouden met de eventuele invloeden van de netwerkvoorziening in het gebouw.

Bij voorkeur worden aftappunten gebruikt waarbij het risico voor de mens het hoogst is (e.g. een aftappunt in een keuken zal een hoger risico geven dan een aftappunt in een tuin).

De staalnamerecipiënten kunnen rechtstreeks aan het aftappunt worden gevuld (zie ook § 2.5).

2.3 STAALNAME DRINKWATER BIJ EEN PARTICULIERE DRINKWATERWINNING

In het geval van een particuliere drinkwaterwinning kan een staalname worden uitgevoerd zoals beschreven in § 2.2. Het verdient aanbeveling om de pomp die de watervoorziening in stand houdt extra te controleren op eventuele schade of lekken die een staalname kunnen beïnvloeden (e.g. olielek, slechte uitlijning van het pomphuis waardoor metaalschilfers in het drinkwater kunnen komen, ...).

2.4 METEN VAN DE VELDPARAMETERS

De te meten veldparameters bij staalname van drinkwater beperken zich doorgaans tot pH, temperatuur en geleidbaarheid. De metingen van pH en geleidbaarheid gebeuren meestal in een substaal direct na staalname.

M.b.t. de elektrische geleidbaarheid wordt best een apart deelstaal genomen per meting van veldparameters. De meting van de pH kan namelijk een effect hebben op de meting van de elektrische geleidbaarheid.

2.5 VULLEN VAN DE RECIPIËNTEN

Bij het vullen van de recipiënten zijn er enkele algemene aandachtspunten waarmee rekening moet worden gehouden:

- staalnamerecipiënten waarin een staalconservering aanwezig is, mogen niet overlopen, ze mogen ook niet gevuld worden boven andere recipiënten om crosscontaminatie met het conserveringsmiddel te vermijden;
- staalconservering dient altijd ter plekke te gebeuren;
- bij de staalname dient de inslag van luchtbellen vermeden te worden, om deze reden wordt het debiet best laag gehouden om turbulente stromingen te vermijden;
- staalnamerecipiënten moeten volledig gevuld worden tenzij dit uitdrukkelijk anders vermeld is in het kader van de staalconservering;
- het te bemonsteren volume, de wijze waarop de stalen moeten geconserveerd worden en het al dan niet koelen van de stalen zijn functie van de aard van de te analyseren parameters. Richtlijnen in dit verband worden weergegeven in de CMA-procedure CMA/1/B “Conservering en recipiënten”.

2.6 RICHTLIJNEN PFAS-STALNAMES

Wanneer staalnames gebeuren in het kader van PFAS-analyses, moet rekening worden gehouden met volgende richtlijnen:

- In de mate van het mogelijke moet nagegaan worden (bij de leverancier / aan de hand van analyses) of het materiaal gebruikt bij staalnames voor analyse op PFAS, PFAS kan bevatten. ~~Een overzicht van mogelijke PFAS-houdende elementen wordt in de checklist, opgenomen in de OVAM-richtlijn PFAS, weergegeven.~~
- Elk rechtstreeks contact met het staal moet worden vermeden, dit houdt ook rechtsreeks contact met de handschoenen in. Het is bijgevolg noodzakelijk om een gereinigd hulpmiddel te gebruiken om het staal te nemen.
- Reinigen van materiaal:
 - Enkel met water van drinkwaterkwaliteit;
 - Bij de toepassing van reinigingsmiddel mag enkel gebruik gemaakt worden van PFAS-vrije detergents en moet grondig worden nagespoeld. ~~Het gebruik van Deconex is niet toegestaan;~~
- Waterstalen voor de analyse van PFAS worden niet gefiltreerd.
- Het gebruik van koelelementen wordt toegestaan onder de volgende voorwaarden:
 - de koelelementen vertonen geen lekken;
 - alleen harde koelelementen worden toegestaan, de flexibele koelelementen niet omdat ze een grotere kans op scheuren hebben.
- Er wordt geen beperking opgelegd in te dragen regen-, veiligheids- en andere kledij indien aan volgende voorwaarden wordt voldaan:
 - Rechtstreeks contact met het staal moet worden vermeden;
 - Afloop van hemelwater via de kledij in het staal moet worden vermeden;
 - Kledij aangewend bij staalname mag niet worden gewassen met wasverzachter.
- Richtlijnen met betrekking tot conservering en recipiënten zijn opgenomen in de procedure CMA/1/B.